

Na osnovu člana VI/2.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na plenarnoj sjednici Ustavnog suda Bosne i Hercegovine održanoj 23. jula 2005. godine, donio je

PRAVILA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE¹

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravila) uređuje se, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav), organizacija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud), postupak pred Ustavnim sudom i druga pitanja značajna za rad Ustavnog suda.

Član 2.

Ustavni sud je, u odnosu na druge organe vlasti u Bosni i Hercegovini, samostalan i neovisan. Nijedan organ u Bosni i Hercegovini ne može donositi zakone, druge propise i opće akte koji se tiču rada Ustavnog suda i njegove uloge utvrđene Ustavom.

Član 3.

1. Ustavni sud ostvaruje svoja prava i dužnosti u skladu sa Ustavom, ovim pravilima i drugim aktima.

2. Ustavni sud svoju organizaciju i djelatnost ostvaruje na principu finansijske samostalnosti. Ustavni sud samostalno raspoređuje odobrena sredstva iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine, u skladu sa svojim godišnjim budžetom i Zakonom o izvršenju budžeta.

Član 4.

Sjedište Ustavnog suda je u Sarajevu.

Član 5.

Ustavni sud ima pečat i druga obilježja, u skladu sa propisima Bosne i Hercegovine.

---

¹ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 60/05, str. 4924-4942

Član 6.

U radu Ustavnog suda osigurava se ravnopravna upotreba jezika i pisama naroda Bosne i Hercegovine.

II. OPĆA PRAVILA POSTUPKA

Član 7.

Ustavni sud odlučuje u plenarnoj sjednici, u Vijeću od pet sudija i u Malom vijeću od troje sudija.

Član 8.

Ustavni sud odlučuje u plenarnoj sjednici većinom glasova svih članova Ustavnog suda kada odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) Ustava i u predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.b) koji se uvrste na dnevni red sjednice, kao i drugim pitanjima utvrđenim Ustavom i ovim pravilima.

Član 9.

1. Vijeće od pet sudija odlučuje o predmetima iz nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.b) Ustava koji nisu stavljeni na dnevni red Ustavnog suda u plenarnoj sjednici, o čemu donosi jednoglasnu odluku. Ukoliko nije postignuta jednoglasna odluka, predmet se prosljeđuje Ustavnom sudu u plenarnoj sjednici u tekstu koji će biti izmijenjen i dopunjen u skladu sa prijedlogom koji je dobio podršku većine članova Vijeća.

2. Vijeće od pet sudija čine sudije koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entiteta po principu prvenstva iz člana 98. ovih pravila, s tim da se svaki mjesec jedan član rotira. Predsjednik Ustavnog suda predsjedava Vijećem, a u slučaju njegove spriječenosti zamjenjuje ga jedan od potpredsjednika kojeg on odredi.

Član 10.

1. Malo vijeće sastoji se od predsjednika Ustavnog suda i dva potpredsjednika iz reda sudija, koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entiteta. Vijećem predsjedava predsjednik Ustavnog suda.

2. Malo vijeće, jednoglasno, odlučuje o zahtjevima za donošenje privremenih mjera i o eventualnom zaduživanju i razduživanju sudije izvjestioca.

Član 11.

1. Rad Ustavnog suda je javan.
2. Javnost postupka pred Ustavnim sudom osigurava se:
  - obavještanjem javnosti o pripremanju i održavanju sjednice Ustavnog suda i javnih rasprava pred Ustavnim sudom;
  - davanjem obavještenja o toku postupka;
  - dostavom službenih saopćenja sredstvima javnog informiranja;
  - održavanjem konferencija za štampu;
  - omogućavanjem učesnicima u postupku i drugim zainteresiranim licima da izvrše uvid u predmete o kojima Ustavni sud odlučuje, da prisustvuju javnim sjednicama Ustavnog suda, osim ako predsjednik Ustavnog suda, u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, odluči drukčije ili u drugim slučajevima prema kojima ovim pravilima nije isključena javnost;
  - objavljivanjem donesenih odluka;
  - izdavanjem publikacija Ustavnog suda, u kojima se objavljuju značajnije odluke, rješenja i drugo;
  - na drugi način koji odredi Ustavni sud.

Član 12.

1. Javnost postupka pred Ustavnim sudom isključena je na radnim sjednicama, uključujući sjednice o vijećanju i glasanju.
2. Javnost može biti isključena i kad Ustavni sud raspravlja i odlučuje o pitanjima koja imaju karakter tajnosti u skladu sa zakonom, i kad to zahtijevaju razlozi zaštite morala, javnog reda, sigurnosti države, prava privatnosti ili ličnih prava.
3. Isključenje javnosti iz stava 2. ovog člana ne odnosi se na strane u sporu.

Član 13.

1. Saopćenja o održavanju sjednica i javnih rasprava Ustavnog suda (vrijeme, mjesto i dnevni red) objavljuju se na oglasnoj ploči i web stranici Ustavnog suda.
2. Saopćenja iz stava 1. ovog člana u pravilu se objavljuju u sredstvima javnog informiranja i web stranici Ustavnog suda.

Član 14.

1. U postupku pred Ustavnim sudom koriste se službeni jezici iz člana 6. ovih pravila, a na zahtjev učesnika u postupku, pripadnika drugih naroda, Ustavni sud može dozvoliti upotrebu drugog jezika.

2. Ustavni sud će osigurati uvjete da svako može ostvariti pravo iz stava 1. ovog člana.

1. Učesnici u postupku

Član 15.

1. Učesnici u postupku su:

- a. pokretači sporova iz člana VI/3.a) Ustava i donosioci akata koji su predmet spora;
- b. stranke u postupku u kojem je donesena odluka koja se pobija apelacijom i sud, odnosno organ čija je presuda, odnosno odluka, predmet apelacije (član VI/3.b) Ustava);
- c. predsjedavajući Doma naroda, kad je pokrenut spor iz člana IV/3.f) Ustava;
- d. sud koji je proslijedio pitanje Ustavnom sudu i donosilac zakona o čijem važenju ovisi odluka suda (član VI/3.c) Ustava).

2. Ustavni sud može u konkretnom predmetu odrediti druge učesnike u postupku na koje će se primjenjivati načelo kontradiktornosti.

3. Ustavni sud, sudija izvjestilac, odnosno registrar, mogu zatražiti i od drugih organa i organizacija stručno pisano mišljenje ili druge podatke, bitne za odluku Ustavnog suda u konkretnom predmetu. Pisano stručno mišljenje ili podaci neće se uzeti u obzir nakon isteka roka kojeg je Ustavni sud odredio u zahtjevu.

2. Uvjeti za dopustivost apelacije iz člana VI/3.b) Ustava

Član 16.

1. Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

2. Ustavni sud će odbaciti apelaciju kao očigledno (*prima facie*) neosnovanu kada utvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predočene činjenice ni na koji način ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da ne snosi posljedice kršenja Ustavom zaštićenih prava, tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.

3. Ustavni sud može iznimno razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i temeljnih sloboda koja štite Ustav Bosne i Hercegovine ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

4. Apelacija nije dopustiva i ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

1. Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;
2. apelacija je anonimna;
3. podnosilac apelacije je odustao od apelacije;
4. protekao je rok za podnošenje apelacije;
5. apelaciju je podnijelo neovlašteno lice;
6. radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje;
7. apelant je zloupotrijebio pravo na podnošenje apelacije;
8. ako su izmijenjene pravne okolnosti;
9. apelacija je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom;
10. apelacija je *ratione personae* inkompatibilna sa Ustavom;
11. apelacija je *ratione temporis* inkompatibilna sa Ustavom;
12. apelant je prethodno pokrenuo istovjetan postupak pred Domom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu;
13. apelant je propustio da u ostavljenom roku dopuni/precizira apelaciju;
14. apelacija je preuranjena;
15. apelant nije iscrpio pravne lijekove moguće po zakonu.

3. Uvjeti za dopustivost zahtjeva iz čl. VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) Ustava

Član 17.

Zahtjev nije dopustiv ako postoji koji od sljedećih slučajeva:

1. Ustavni sud nije nadležan za odlučivanje;
2. zahtjev je anonimn;
3. podnosilac zahtjeva je odustao od zahtjeva;
4. zahtjev je podnijelo neovlašteno lice;
5. radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u zahtjevu ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje;
6. ako su izmijenjene pravne okolnosti;
7. podnosilac zahtjeva je propustio da u ostavljenom roku dopuni/precizira zahtjev;
8. osporeni opći akt nije na snazi.

4. Pravila postupka

Član 18.

1. Zahtjev o pokretanju postupka upućen Ustavnom sudu šalje se poštom ili se predaje neposredno Ustavnom sudu.
2. Podnesak iz stava 1. ovog člana smatra se primljenim danom prijema u Ustavnom sudu, odnosno danom predaje podneska pošti preporučeno.

Član 19.

1. Zahtjev o pokretanju postupka iz člana VI/3.a) Ustava treba da sadrži:
  - naziv akta koji je predmet spora, sa oznakom naziva i broja
  - službenog glasila u kojem je objavljen;
  - odredbe Ustava za koje se smatra da su povrijeđene;
  - navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev zasniva;

- potpis ovlaštenog lica, odnosno podnosioca akta.
2. Apelacija iz člana VI/3.b) Ustava treba da sadrži:
- osporenu presudu suda u Bosni i Hercegovini;
  - odredbe Ustava i/ili međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini;
  - navode, činjenice i dokaze na kojima se apelacija zasniva;
  - u nedostatku osporene presude/odluke razloge za podnošenje apelacije;
  - potpis podnosioca apelacije.
3. Apelacija iz stava 2. ovog člana podnosi se na posebnom obrascu dostupnom u Pisarni Ustavnog suda ili na web-siteu Ustavnog suda. Obrazac je dostavljen u prilogu ovih pravila i čini njihov sastavni dio.
4. Zahtjev iz člana VI/3.c) Ustava treba da sadrži:
- Navode iz zakona za kojeg se traži ocjena kompatibilnosti, uz naznaku službenog glasila u kojem je zakon objavljen;
  - odredbe Ustava, Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, te zakona Bosne i Hercegovine koji je predmet ocjenjivanja kompatibilnosti, postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku Ustavnog suda;
  - navode, činjenice i dokaze na kojima se zahtjev zasniva;
  - potpis ovlaštenog lica.
5. Podnosilac zahtjeva/apelacije dužan je obavijestiti Ustavni sud o svim promjenama adrese, pravnog i činjeničnog stanja u vezi sa zahtjevom/apelacijom, koje su se desile nakon podnošenja zahtjeva/apelacije Ustavnom sudu.
6. Ako podnosilac zahtjeva/apelacije ima zastupnika, zastupnik mora priložiti punomoć za zastupanje u pisanom obliku.

Član 20.

1. Kad je zahtjev, odnosno apelacija upućena Ustavnom sudu nepotpuna ili ne sadrži podatke neophodne za vođenje postupka, registrar će zatražiti od podnosioca da u određenom roku, a najduže u roku od 30 dana, te nedostatke otkloni pri čemu se podnosiocu

zahtjeva, odnosno apelantu, obavezno dostavlja obrazac apelacije i uputstvo o popunjavanju obrasca.

2. Ako podnosilac u roku iz stava 1. ovog člana ne otkloni nedostatke, zahtjev (odnosno apelacija) će biti odbačen.

Član 21.

Kad Ustavni sud preispituje proceduralnu ispravnost predložene odluke prema članu IV/3.f) Ustava, uz zahtjev se prilaže ovjeren prijepis te odluke sa obrazloženjem procedure.

Član 22.

1. Ustavni sud dostavlja zahtjev o pokretanju postupka (odnosno apelaciju) donosiocu osporenog akta radi davanja odgovora, odnosno dostavljanja spisa.

2. Ustavni sud dostavlja apelaciju i drugoj stranci u postupku u kojem je donesena presuda/odluka koja se pobija apelacijom s ciljem davanja odgovora.

3. Nedostavljanje odgovora ne utiče na tok postupka pred Ustavnim sudom.

4. U slučaju odbacivanja apelacije Ustavni sud može donijeti odluku, a da prethodno apelacija nije dostavljena drugoj stranci na izjašnjanje.

Član 23.

1. O zahtjevu za pokretanje postupka, odnosno apelaciji, upoznaju se predsjednik Ustavnog suda, generalni sekretar Ustavnog suda i registrar.

2. Vijeća Ustavnog suda i Ustavni sud u plenarnoj sjednici raspravljaju i odlučuju o predmetu na osnovu nacrtu odluke sudije izvjestioca, odnosno Sekretarijata Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: Sekretarijat) kada su u pitanju odluke o dopustivosti.

Član 24.

1. Sudije izvjestioci, u pravilu, zadužuju se za predmet po abecednom redu prezime-na sudija, nakon ispitivanja dopustivosti u skladu sa čl. 16. i 17. ovih pravila. Sudije izvjestioci dobijaju pregled zaduženih predmeta najmanje jednom mjesečno.

2. U predmetima koji se odnose na isto činjenično ili pravno pitanje može se zadužiti jedan sudija izvjestilac o čemu odluku donosi predsjednik Ustavnog suda.

3. Vijeće koje odlučuje o predmetu može, na prijedlog sudije izvjestioca, odlučiti o razduživanju predmeta.

4. Ustavni sud može odrediti, s obzirom na prirodu predmeta, da se po podnesku hitno postupa. Hitno postupanje obavezno je u predmetima koji se tiču zahtjeva podnesenih na osnovu člana IV/3.f) Ustava, izbornih prava i privremenih mjera.

Član 25.

Sudija izvjestilac, odnosno registrar, određuju rok za dostavu odgovora na navode iz zahtjeva, odnosno apelacije.

Član 26.

1. Učesnici u postupku imaju pravo da izvrše uvid u spise predmeta koji se vodi pred Ustavnim sudom, a ovo pravo može se priznati i drugim zainteresiranim licima.

2. Zahtjev/apelacija i odgovor na zahtjev/apelaciju dostavljaju se učesnicima u postupku.

3. Nacrti odluka, rješenja i drugih akata koji su pripremljeni za odlučivanje, kao i akti koji su određeni kao tajna u smislu člana 12. ovih pravila, ne mogu se stavljati na uvid.

4. Uvid u spis odobrava generalni sekretar Ustavnog suda, a obavlja se u službenim prostorijama Ustavnog suda i uz prisustvo ovlaštenog zaposlenika Ustavnog suda.

Član 27.

1. Učesnici u postupku i druga zainteresirana lica mogu tražiti iz predmeta prijepis akata, osim onih koji se, prema članu 26. stav 3. ovih pravila, ne mogu davati na uvid.

2. Lica iz stava 1. ovog člana snose troškove prijepisa.

3. Prepisivanje akata iz predmeta odobrava generalni sekretar Ustavnog suda, a obavlja se u službenim prostorijama Ustavnog suda.

Član 28.

1. Ustavni sud raspravlja i odlučuje na osnovu nacрта odluke.

2. Nacrt odluke o meritumu sadrži:

- a. Uvod,
- b. Izreku,
- c. Obrazloženje,
- d. Zaključak.

3. Uvod sadrži: ustavnu osnovu i odgovarajuću odredbu Pravila Ustavnog suda, naziv "Ustavni sud Bosne i Hercegovine", broj predmeta, ime i prezime, odnosno naziv podnosioca zahtjeva, odnosno apelanta, sastav tijela koje odlučuje (imena i prezimena sudija koji su učestvovali u odlučivanju prema redosljedu iz člana 98. ovih pravila bez navođenja akademskih titula), datum održavanja sjednice i vrstu odluke.

4. Izreka sadrži: odluku Ustavnog suda o predmetu odlučivanja i naznaku objavljuje li se odluka u službenim glasilima.

5. Obrazloženje odluka donesenih na osnovu člana VI/3.b) sadrži: uvod, postupak pred Ustavnim sudom, činjenice, Apelacija - a) navode iz apelacije, b) navode iz odgovora na apelaciju, relevantne propise, dopustivost, meritum i zaključak.

6. Obrazloženje odluka donesenih na osnovu članova VI/3.a), VI/3.c) i IV/3.f) sadrže: uvod, postupak pred Ustavnim sudom, Zahtjev - a) navode iz zahtjeva, b) navode iz odgovora na zahtjev, relevantne propise, dopustivost, meritum i zaključak.

7. Obrazloženje ostalih nacрта odluka Ustavnog suda sadrži odgovarajuće elemente, ovisno o vrsti odluke.

Član 29.

1. Obavještenje o toku postupka pred Ustavnim sudom daje predsjednik Ustavnog suda, odnosno registrar Ustavnog suda.

2. Niko nema pravo tražiti podatke o sudiji izvjestiocu i pravnom savjetniku sudije kojem je predmet raspoređen, niti podatke koji se odnose na odlučivanje u predmetu.

Član 30.

Akti Ustavnog suda, pozivi i drugo, dostavljaju se licima na koja se odnose preporučeno poštom ili neposredno uz dostavnicu.

Član 31.

1. Kad se Ustavnom sudu dostavi više zahtjeva iz njegove nadležnosti o istom pitanju, vijeće koje odlučuje o predmetu će, po pravilu, donijeti odluku o spajanju predmeta u kojima će Ustavni sud odnosno vijeće voditi jedan postupak i donijeti jednu odluku.

2. Spajanje zahtjeva, u smislu stava 1. ovog člana, neće se vršiti ako bi to znatnije produžavalo postupak.

Član 32.

Kod odlučivanja Ustavni sud ispituje postoje li samo one povrede koje su iznesene u zahtjevu/apelaciji.

Član 33.

Institucije Bosne i Hercegovine, entiteta, pravna i fizička lica i drugi dužni su Ustavnom sudu, na njegov zahtjev, davati podatke i obavještenja potrebna za rad Ustavnog suda i preduzimati, po nalogu Ustavnog suda, radnje koje su od interesa za vođenje postupka.

5. Sjednice Ustavnog suda

Član 34.

1. Sjednice vijeća Ustavnog suda i plenarna sjednica Ustavnog suda se održavaju prema potrebi.
2. Sjednica Ustavnog suda se održava, po pravilu, u sjedištu Ustavnog suda, a Ustavni sud može odlučiti da se sjednica održi i izvan sjedišta Ustavnog suda.

Član 35.

1. Sjednicama Ustavnog suda u plenarnom sazivu prisustvuju sudije, generalni sekretar Ustavnog suda, registrar i osoba zadužena za saradnju sa medijima.
2. Sjednici vijeća prisustvuju sudije, registrar i osoba zadužena za saradnju sa medijima. Predsjednik Ustavnog suda, odnosno vijeća, može odlučiti da sjednici prisustvuju i druge stručne osobe i generalni sekretar.
3. Sjednici Ustavnog suda u plenarnom sazivu, odnosno vijeća, može prisustvovati pravni savjetnik sudije koji je radio na obradi predmeta o kojem se raspravlja i druge stručne osobe koje odredi predsjednik Ustavnog suda, odnosno predsjedavajući vijeća.
4. Pomoćnik generalnog sekretara Ustavnog suda može prisustvovati sjednici Ustavnog suda, odnosno vijeća, ukoliko se odlučuje o administrativno-finan-sijskim pitanjima.

Član 36.

1. Predsjednik Ustavnog suda, odnosno predsjedavajući vijeća, zakazuje sjednicu, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicom Ustavnog suda u plenarnoj sjednici, odnosno vijećima. Predsjednik Ustavnog suda može ovlastiti jednog od potpredsjednika da predsjedava sjednicama Vijeća.
2. Predsjednik Ustavnog suda, odnosno predsjedavajući Vijeća, zakazat će sjednicu:
  - kad su Ustavni sud u plenarnoj sjednici, odnosno Vijeće, zaključili da se sjednica održi;

- kad sazivanje sjednice traži sudija, radi razmatranja pitanja iz nadležnosti Ustavnog suda;
  - kad održavanje sjednice zatraži radno tijelo Ustavnog suda, odnosno Vijeće.
3. Predsjednik Ustavnog suda, odnosno predsjedavajući Vijeća, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicama.
4. Sudija može predložiti izmjene i dopune dnevnog reda sjednice.
5. Dnevni red sjednice utvrđuje Ustavni sud u plenarnoj sjednici, odnosno vijeća.
6. Predsjednik Ustavnog suda zakazuje vanrednu sjednicu u slučaju kad:
- Ustavni sud u plenarnoj sjednici ili vijeća odluče da održe sjednicu;
  - sudija zahtijeva održavanje sjednice u plenarnom sazivu, kako bi se razmotrila pitanja koja su u nadležnosti Ustavnog suda.
7. U slučaju iz stava 2. alineja 2. i stava 6. alineja 2. ovog člana, predsjedniku Ustavnog suda podnosi se pismeni zahtjev sa obrazloženjem.

Član 37.

1. Poziv za sjednicu Ustavnog suda u plenarnom sazivu, predmeti i drugi materijali koji će biti razmatrani na sjednici, dostavljaju se sudijama najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.
2. Sekretarijat će pravovremeno dostavljati nacрте odluka sudiji izvjestiocu u predmetima u kojima je određen sudija izvjestilac.
3. Izuzetno, u hitnim slučajevima, pozivi za sjednicu Ustavnog suda u plenarnom sazivu i za sjednicu vijeća, predmeti i drugi materijali koji će biti razmatrani na sjednici, mogu se dostaviti i u kraćem roku.
4. Sudija izvjestilac svojim parafom ili pisanom potvrdom daje saglasnost da se nacrt odluke iznese na sjednicu vijeća.

Član 38.

1. O predmetu koji je na dnevnom redu sjednice Ustavnog suda u plenarnom sazivu, odnosno Vijeća od pet sudija, prije raspravljanja i glasanja sudija izvjestilac će ukratko iznijeti relevantna činjenična i pravna pitanja značajna za raspravljanje i odlučivanje i dati prijedlog odluke.

2. Sudija izvjestilac može zatražiti da registrar izloži činjenice predmeta i pruži informacije o relevantnim propisima i ustavnosudskoj praksi.

3. Ukoliko sjednici Ustavnog suda u plenarnom sazivu, odnosno vijećima, prisustvuje pravni savjetnik sudije, on/ona može odgovarati na postavljena pitanja u vezi sa činjenicama predmeta o kojem se raspravlja i davati informacije o relevantnim propisima koji su značajni za predmet o kojem se vodi rasprava.

4. Nakon izlaganja sudije izvjestioca, odnosno registrara, riječ se daje sudijama prema redoslijedu po kojem su tražili riječ.

5. U raspravljanju iz stava 1. ovog člana može učestvovati generalni sekretar Ustavnog suda.

Član 39.

Ustavni sud može odložiti, odnosno prekinuti raspravljanje o predmetu, s ciljem pribavljanja novih podataka i obavještenja, kao i u drugim slučajevima.

Član 40.

1. Poslije završenog raspravljanja o predmetu, Ustavni sud u plenarnoj sjednici i sjednici vijeća donosi odluku.

2. Odluka Ustavnog suda u plenarnoj sjednici donosi se većinom glasova sudija od ukupno devet sudija Ustavnog suda.

3. Odluka Vijeća od pet sudija donosi se jednoglasno.

4. Odluka Malog vijeća donosi se jednoglasno.

5. Glasanje se vrši javno, dizanjem ruke.

6. Ustavni sud može odlučiti da se odluka donese tajnim glasanjem.

7. Glasanje se vrši prema redoslijedu po kojem su prijedlozi podneseni o čemu se prethodno može provesti preliminarno glasanje o predloženoj odluci ili o pojedinim dijelovima odluke. Prijedlog, koji prilikom preliminarnog glasanja dobije najviše glasova, smatra se prvim prijedlogom o kojem se glasa u skladu sa stavom 1. ovog člana.

8. U ostalim slučajevima, kao prvi prijedlog o kojem se glasa smatra se prijedlog sudije izvjestioca ukoliko sudija izvjestilac ne predloži drukčije.

Član 41.

1. Sudija se ne može uzdržati od glasanja.

2. Svaki sudija koji je učestvovao u razmatranju predmeta ima pravo da izdvoji svoje mišljenje, u skladu ili suprotno odluci, ili samo da izjavu o neslaganju ili pridruživanju izdvojenom mišljenju.

3. Sudija ima pravo i dužnost da izdvojeno mišljenje, najkasnije u roku od 15 dana, pismeno izloži i obrazloži.

4. Izdvojeno mišljenje sudije prilaže se uz zapisnik sa sjednice i ulaže u predmet na koji se odnosi, a u donesenoj odluci i rješenju se konstatira da je dato izdvojeno mišljenje.

5. Izdvojeno mišljenje prilaže se uz odluku kao aneks. Odluka se objavljuje u službenim glasilima i publikaciji Ustavnog suda zajedno sa izdvojenim mišljenjem.

Član 42.

1. U donošenju odluke Ustavnog suda može učestvovati samo sudija koji je bio prisutan sjednici na kojoj je obavljena rasprava o predmetu u kojem se donosi odluka.

2. Sjednica Ustavnog suda u plenarnom sazivu kojoj ne prisustvuje niti jedan sudija iz reda konstitutivnog naroda se odlaže, s tim da će se, u slučaju ponavljanja iste situacije bez opravdanih razloga, naredna sjednica održati.

Član 43.

1. Sjednice Ustavnog suda u plenarnom sazivu i Vijeća od pet sudija snimaju se.
2. O toku sjednica Ustavnog suda u plenarnom sazivu i vijeća vodi se zapisnik.
3. Stenogram ili zvučni zapis prilaže se uz zapisnik i čini njegov sastavni dio.

Član 44.

1. Zapisnik sjednice Ustavnog suda sadrži:
  - datum održavanja sjednice;
  - imena prisutnih i odsutnih sudija;
  - imena drugih lica prisutnih na sjednici;
  - predmet razmatranja i odlučivanja;
  - izreku (dispozitiv) donesene odluke;

- rezultat glasanja, sa naznakom koji je sudija glasao protiv odluke, odnosno koji je izdvojio mišljenje;
- druge zaključke koji su doneseni povodom rasprave o predmetu.

2. Kad je isključena javnost sa sjednice, ili njenog dijela, u zapisnik se unosi i konstatacija o tome.

Član 45.

1. Zapisnik sa sjednice Ustavnog suda usvaja se, u pravilu, na narednoj sjednici.
2. Verificirani zapisnik sjednice Ustavnog suda u plenarnoj sjednici potpisuje predsjednik Ustavnog suda ili potpredsjednik i generalni sekretar Ustavnog suda, a verificirani zapisnik sjednice Vijeća potpisuje predsjedavajući vijeća i registrar.
3. Zapisnik je sastavni dio arhive Ustavnog suda i čuva se u skladu sa zakonom o arhivu.
4. Način upotrebe stenograma ili snimka uredit će se posebnom odlukom Ustavnog suda.

6. Javna rasprava

Član 46.

1. Kad je u postupku pred Ustavnim sudom potrebno neposredno raspraviti pitanje značajno za donošenje odluke, Ustavni sud će u plenarnoj sjednici održati javnu raspravu.
2. O potrebi održavanja javne rasprave odlučuje Ustavni sud u plenarnoj sjednici.

Član 47.

1. Na javnu raspravu pozivaju se učesnici u postupku.
2. Kad je potrebno na javnu raspravu pozivaju se i lica koja mogu Ustavnom sudu dati stručna mišljenja i objašnjenja značajna za donošenje odluke.
3. O pozivanju lica iz stava 2. ovog člana odlučuje Ustavni sud na prijedlog sudije izvjestioca.

Član 48.

1. Poziv za javnu raspravu i odgovarajući materijal dostavljaju se najkasnije osam dana prije održavanja javne rasprave.

2. Izuzetno, poziv za javnu raspravu može se dostaviti i u kraćem roku.

Član 49.

1. Javna rasprava se održava u sjedištu Ustavnog suda.
2. Kad postoje posebni razlozi, Ustavni sud može odlučiti da se javna rasprava održi izvan sjedišta Ustavnog suda.

Član 50.

Odsustvo učesnika u postupku na javnoj raspravi ne sprječava Ustavni sud da održi javnu raspravu i donese odluku.

Član 51.

1. Kad je potrebno, Ustavni sud može javnu raspravu odložiti ili prekinuti s ciljem pribavljanja potrebnih podataka i obavještenja, kao i u drugim opravdanim slučajevima.
2. U slučaju iz stava 1. ovog člana predsjednik Ustavnog suda obavijestit će učesnike u postupku i druga pozvana lica o tome kada će se održati, odnosno nastaviti javna rasprava.

Član 52.

1. Predsjednik Ustavnog suda otvara javnu raspravu i saopćava predmet rasprave.
2. Generalni sekretar Ustavnog suda obavještava Ustavni sud o prisustvu učesnika u postupku i drugih pozvanih lica.

Član 53.

1. Sudija izvjestilac izlaže na javnoj raspravi stanje stvari i sporna pravna pitanja značajna za raspravljanje, ne iznoseći pri tome svoj stav za donošenje odluke.
2. Poslije izlaganja sudije izvjestioca učesnici u postupku iznose i obrazlažu svoje stavove i odgovaraju na navode iznesene u raspravi, a druga pozvana lica daju svoja mišljenja značajna za razjašnjenje stanja stvari.

Član 54.

1. O održavanju reda na javnoj raspravi stara se predsjednik Ustavnog suda.
2. U tom cilju on može:
  - opomenuti lica koje remeti red;

- oduzeti riječ licu koje nanosi uvredu Ustavnom sudu ili nekom drugom, odnosno koje na drugi način zloupotrebljava dobijenu riječ;
- udaljiti sa javne rasprave lice koje i pored opomene ometa tok javne rasprave.

Član 55.

Kad su završena izlaganja učesnika u postupku i drugih pozvanih lica, a nema ni pitanja za razrješavanje, predsjednik Ustavnog suda zaključuje javnu raspravu i obavještava učesnike u postupku i druga prisutna lica o vremenu i načinu saopćavanja odluke Ustavnog suda.

Član 56.

1. Ustavni sud, po pravilu, odmah nakon zaključivanja javne rasprave održava sjednicu o vijećanju i glasanju.
2. U postupku vijećanja sudija izvjestilac prvi iznosi svoje mišljenje i stav o navedenoj stvari.
3. Nakon završenog izlaganja sudije izvjestioca sudije izlažu svoja mišljenja i stavove, prema redoslijedu po kojem su tražili riječ.
4. Nakon završenog vijećanja pristupa se glasanju.
5. Sjednici o vijećanju i glasanju prisustvuju sudije koje su učestvovalе u raspravi, generalni sekretar, registrar, zapisničar i osoba zadužena za saradnju sa medijima.

Član 57.

1. Nakon završene sjednice o vijećanju i glasanju predsjednik Ustavnog suda, po pravilu, usmeno objavljuje odluku Ustavnog suda uz navođenje bitnih razloga za njeno donošenje.
2. Odluka Ustavnog suda dostavlja se učesnicima u postupku u pravilu u roku od 30 dana od dana donošenja.

Član 58.

1. O javnoj raspravi vodi se zapisnik.
2. U zapisnik sa javne rasprave unose se i podaci iz člana 44. ovih pravila.
3. Ako nije vođen stenogram ili nije vršeno magnetofonsko snimanje javne rasprave, u zapisnik se unosi sažeto izlaganje učesnika u postupku i drugih prisutnih lica.

4. Uz zapisnik sa javne rasprave prilaže se pisano izlaganje sudije izvjestioca, kao i izlaganje učesnika u postupku i drugih prisutnih lica koja mogu svoja pisana izlaganja predati Ustavnom sudu.

7. Akti Ustavnog suda

Član 59.

1. Nakon vijećanja i glasanja Ustavni sud donosi odluke.
2. Odluke Ustavnog suda su:
  - o dopustivosti zahtjeva/apelacije;
  - o meritumu zahtjeva/apelacije (potpuna ili djelimična);
  - o prestanku važenja odredbe nesaglasne sa Ustavom;
  - o obustavi postupka;
  - o privremenoj mjeri.
3. U slučaju potrebe u postupku pred Ustavnim sudom, kao i o unutarnjim pitanjima Ustavnog suda, mogu se donositi rješenja i zaključci.

Član 60.

Ustavni sud donosi odluku o dopustivosti kojom odbacuje zahtjev/apelaciju pod uvjetima iz čl. 16, 17. i 20. ovih pravila.

Član 61.

1. Ustavni sud donosi odluku o meritumu kada usvaja ili odbija zahtjev/apelaciju.
2. Ustavni sud usvaja zahtjev/apelaciju kada, u skladu sa svojim nadležnostima iz čl. VI/3.a) i VI/3.b) utvrdi povredu Ustava, odnosno u skladu sa svojim nadležnostima iz člana VI/3.c) utvrdi povredu Ustava i zakona Bosne i Hercegovine ili utvrdi inkompatibilnost u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku Ustavnog suda.
3. Ustavni sud odbija zahtjev/apelaciju kada, u skladu sa svojim nadležnostima iz čl. VI/3.a) i VI/3.b) utvrdi da ne postoji povreda Ustava, odnosno da ne postoji povreda u smislu nadležnosti Ustavnog suda iz člana VI/3.c) Ustava.

4. Ustavni sud svojom odlukom usvaja zahtjev kada utvrdi da postoji proceduralna ispravnost zahtjeva, podnesenog u skladu sa članom IV/3.f) Ustava.

5. Ustavni sud svojom odlukom odbija zahtjev kada utvrdi da ne postoji proceduralna ispravnost zahtjeva podnesenog u skladu sa članom IV/3.f) Ustava.

Član 62.

Ustavni sud može donijeti djelimičnu odluku ako zahtjev sadrži više pitanja i ako to priroda slučaja omogućava.

Član 63.

1. Ustavni sud odlukom kojom usvaja zahtjev odlučuje o njenom pravnom djelovanju (*ex tunc, ex nunc*).

2. Odlukom kojom se utvrđuje nesaglasnost iz člana VI/3.a) i VI/3.c) Ustava, Ustavni sud može u cijelosti ili djelimično ukinuti opći akt ili pojedine njegove odredbe.

3. Ukinuti opći akt, odnosno njegove ukinute odredbe, prestaju važiti narednog dana od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”.

4. Izuzetno, Ustavni sud može, odlukom kojom se utvrđuje nesaglasnost iz člana VI/3.a) i VI/3.c) Ustava, odrediti rok za usaglašavanje koji ne može biti duži od šest mjeseci.

5. Ako se u ostavljenom roku iz stava 4. ovog člana ne otkloni utvrđena nesaglasnost, Ustavni sud će svojom odlukom utvrditi da nesaglasne odredbe prestaju važiti.

6. Narednog dana od dana objavljivanja odluke iz stava 4. ovog člana u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine” prestaju važiti nesaglasne odredbe.

Član 64.

1. Odlukom kojom usvaja apelaciju Ustavni sud ukida osporenu odluku i predmet vraća sudu, odnosno organu koji je donio tu odluku na ponovni postupak. Ako je do donošenja odluke Ustavnog suda promijenjen zakon koji određuje nadležnost za postupanje u toj pravnoj stvari sud, odnosno organ koji je donio ukinutu odluku, dužan je bez odlaganja dostaviti predmet nadležnom sudu, odnosno organu.

2. Izuzetno, ako Ustavni sud utvrdi da je apelacija osnovana može, prema prirodi Ustavom utvrđenih prava i osnovnih sloboda, sam odlučiti o meritumu predmeta i odluku dostaviti nadležnom organu radi osiguranja podnosiocu apelacije ustavnih prava koja su mu povrijeđena.

3. Ustavni sud može sam odlučiti u meritumu iz stava 2. ovog člana samo ako je data mogućnost izjašnjavanja drugoj stranci u postupku prema članu 22. stav 2. ovih pravila.

4. U obrazloženju odluke Ustavni sud navodi koje je ustavno pravo povrijeđeno i u čemu se sastoji povreda.

5. Sud, odnosno organ čija je odluka ukinuta, dužan je donijeti novu odluku pri čemu je obavezan poštovati pravno shvatanje Ustavnog suda o povredi Ustavom utvrđenih prava i osnovnih sloboda podnosioca apelacije.

6. Postupak pred sudom, odnosno organom iz stava 5. ovog člana, hitan je.

Član 65.

1. Ustavni sud će donijeti odluku kojom obustavlja postupak kada je u toku postupka:

1. otklonjena neustavnost osporenog akta;
2. osporeni opći akt prestao važiti;
3. apelant umro ili kada je apelant koji je pravno lice prestao postojati;
4. prestanu postojati pretpostavke za vođenje postupka ili kada Ustavni sud utvrdi da nije svrsishodno voditi daljnji postupak pod uvjetom da je to u skladu sa poštivanjem ljudskih prava.

2. U slučaju iz tač. 1. i 2. stava 1. ovog člana, Ustavni sud će nastaviti postupak ako se radi o očiglednoj povredi odredbi člana II Ustava ili ukoliko posljedice povrijeđenih prava i sloboda nisu otklonjene, a u slučaju iz tačke 3. stava 1. ovog člana ako nasljednik, odnosno pravni slijednik, u roku od 30 dana od dana smrti odnosno prestanka postojanja pravnog lica, odnosno izmjene statusa, podnese pismeni zahtjev da preuzima nastavak postupka.

Član 66.

Odluka o privremenoj mjeri donosi se u slučaju iz člana 77. ovih pravila.

Član 67.

Svako, kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravosnažnim pojedinačnim aktom, donesenim na osnovu odredbi koje su prestale važiti u smislu člana 63. ovih pravila, ima pravo zatražiti od nadležnog organa izmjenu tog pojedinačnog akta, a nadležni organ je obavezan ponoviti postupak i uskladiti akt sa odlukom Ustavnog suda.

Član 68.

Prijedlog za izmjenu konačnog ili pravosnažnog pojedinačnog akta iz člana 67. ovih pravila može se podnijeti u roku od šest mjeseci od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", ako od donošenja akta do donošenja odluke Ustavnog suda nije proteklo više od pet godina.

Član 69.

1. Nacrt odluke Ustavni sud razmatra u plenarnoj sjednici, Vijeću od pet sudija, odnosno u Malom vijeću.
2. Stručno-tehničku redakciju teksta odluka Ustavnog suda utvrđuje Redakciona komisija.
3. Predsjednik Redakcione komisije i registrar potpisima potvrđuju konačan tekst svih odluka.
4. Odluke koje se objavljuju obavezno se lektoriraju i objavljuju se na sva tri službena jezika u Bosni i Hercegovini, a značajnije odluke se, nakon lektoriranja, prevode na engleski jezik.
5. Odluke i rješenja koja se ne objavljuju dostavljaju se strankama na jednom od službenih jezika i pisama Bosne i Hercegovine, koji je zahtijevala stranka.

8. Zahtjev za preispitivanje

Član 70.

1. U slučaju da se otkrije neka činjenica koja je po svojoj prirodi mogla odlučno utjecati na ishod spora i koja, kad je odluka bila donesena, nije bila poznata Ustavnom sudu i nije razumno mogla biti poznata stranci iz člana 15. stav 1. tačka b. ovih pravila, ta stranka može, u roku od šest mjeseci nakon što je stekla saznanje o toj činjenici, podnijeti zahtjev Ustavnom sudu za preispitivanje te odluke.
2. U zahtjevu iz stava 1. ovog člana treba navesti odluku čije se preispitivanje traži, kao i potrebne podatke koji ukazuju da su ispunjeni uvjeti predviđeni u stavu 1. ovog člana. U prilogu zahtjeva dostavljaju se svi dokazi koji ga potkrepljuju. Zahtjev i dokumenti dostavljaju se Uredu registrara.
3. Sudija može na vlastitu inicijativu podnijeti pismeno obrazložen zahtjev iz stava 1. ovog člana.
4. Zahtjev za preispitivanje odluke prethodno razmatra Ured registrara i dostavlja izvornom vijeću koje je donijelo odluku čije se preispitivanje traži, sa prijedlogom odlu-

ke. Kada nije moguće sastaviti izvorno vijeće, predsjednik Suda odlučit će o načinu popune vijeća.

5. Izvorno vijeće će odbiti zahtjev ako utvrdi da nema razloga koji bi opravdali njegovu razmatranje. U tom slučaju, Ured registrara će pismom obavijestiti podnosioca zahtjeva.

6. Kada izvorno vijeće odluči da će preispitati svoju odluku, predmet preispitivanja razmatra se u skladu sa pravilima koja se primjenjuju u redovnom postupku pred Ustavnim sudom.

7. Ukoliko Vijeće od pet sudija kao izvorno vijeće ne donese odluku, zahtjev se prosljeđuje Ustavnom sudu u plenarnoj sjednici.

8. Preispitivanje odluke Ustavnog suda nije moguće ako je od njenog donošenja prošlo više od jedne godine.

Član 71.

1. Izvornik odluke, pod kojim se podrazumijeva originalna odluka Ustavnog suda, potpisuju predsjednik Ustavnog suda i registrar, a objavljuje se samo sa potpisom predsjednika Ustavnog suda.

2. Odluke za potpis pravni savjetnik sudije dostavlja predsjedniku Ustavnog suda uz dnevnu naredbu preko registrara.

3. Otpravak odluke ovjerava generalni sekretar Ustavnog suda.

Član 72.

1. Ako izvornik odluke sadrži tehničke greške ili ako objavljeni tekst nije istovjetan sa izvornikom, ispravku daje generalni sekretar Ustavnog suda na osnovu zaključka Ustavnog suda.

2. Ispravka se dostavlja učesnicima u postupku i objavljuje se na isti način kao i odluka.

Član 73.

1. Odluke Ustavnog suda o meritumu objavljuju se u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

2. Ustavni sud može odlučiti da se i druge odluke objave na način iz stava 1. ovog člana.

3. U odluci o apelaciji, kada se objavljuje prema st. 1. i 2. ovog člana, objavljuju se lična imena i prezimena podnosioca apelacije, odnosno pravnog lica i druge stranke u postupku iz člana 22. stav 2. ovih pravila, osim ako podnosilac apelacije i druga stranka u postupku pred Ustavnim sudom nije drukčije zahtijevala.

9. Izvršenje odluka

Član 74.

1. Odluke Ustavnog suda konačne su i obavezne i dužno ih je poštovati svako fizičko i pravno lice.
2. Svi organi vlasti dužni su, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ustavom i zakonom, provoditi odluke Ustavnog suda.
3. Svako ko ima pravni interes može tražiti da se izvrši odluka Ustavnog suda.
4. Ustavni sud u svojoj odluci može odrediti način i rok izvršavanja odluke Ustavnog suda.
5. U roku iz stava 4. ovog člana organ koji je obavezan da izvrši odluku Ustavnog suda dužan je dostaviti obavještenje o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja odluke Ustavnog suda, kako je to naznačeno u odluci.
6. U slučaju nepostupanja, odnosno kašnjenja u izvršavanju ili obavještanju Ustavnog suda o preduzetim mjerama, Ustavni sud donosi rješenje kojim se utvrđuje da odluka Ustavnog suda nije izvršena, odnosno može odrediti način izvršenja odluke. Ovo rješenje dostavlja se nadležnom tužiocu, odnosno drugom organu nadležnom za izvršenje kojeg odredi Ustavni sud.

Član 75.

Izvršenje konačnih, odnosno pravosnažnih pojedinačnih akata, donesenih na osnovu odredbi koje su prestale važiti u smislu člana 63. ovih pravila, ne može se ni odrediti ni provesti, a ako je izvršenje započeto obustavit će se.

Član 76.

1. Ako se utvrdi da se izmjenom pojedinačnog akta ne mogu otkloniti posljedice nastale primjenom odredbi za koje je utvrđeno da su nesaglasne, Ustavni sud može, na zahtjev zainteresiranog lica, odrediti da se te posljedice otklone povratom u pređašnje stanje, naknadom štete ili na drugi način.
2. U odluci kojom usvaja apelaciju Ustavni sud, izuzetno, na zahtjev apelanta, može odrediti naknadu za nematerijalnu štetu.

10. Privremene mjere

Član 77.

1. Malo vijeće može, na zahtjev podnosioca zahtjeva ili apelanta, odrediti strankama svaku privremenu mjeru za koju smatra da je treba donijeti u interesu stranaka ili pravilnog vođenja postupka.

2. Izuzetno, predsjednik Ustavnog suda može, u nemogućnosti sazivanja Malog vijeća, odrediti privremenu mjeru iz stava 1. ovog člana.

3. Ustavni sud u plenarnoj sjednici, odnosno Vijeće od pet sudija može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev stranke, odrediti privremenu mjeru iz stava 1. ovog člana.

4. Odluka o mjeri iz stava 1. ovog člana odmah se dostavlja donosiocu osporenog akta i stranci.

5. Malo vijeće, odnosno predsjednik Ustavnog suda, ako ocijeni svrsishodnim može odlučiti o dostavljanju mjere iz stava 1. ovog člana i drugim organima.

6. Odluka o privremenoj mjeri iz stava 1. ovog člana proizvodi pravno djelovanje dok Ustavni sud u plenarnoj sjednici, odnosno Vijeće od pet sudija, ne odluči drukčije.

7. Malo vijeće, odnosno predsjednik Ustavnog suda, može tražiti informacije od stranaka o svakom pitanju koje je povezano s privremenom mjerom.

8. Postupak za donošenje privremene mjere hitan je, a odluka kojom se usvaja zahtjev za donošenje privremene mjere je obavezujuća do donošenja konačne odluke Ustavnog suda.

11. Posebne odredbe

Član 78.

1. Kad se pozivi, odluke, odnosno rješenja Ustavnog suda ne mogu, iz bilo kojeg razloga, dostaviti učesnicima u postupku, izuzev poziva za odgovor iz člana 22. stav 2. ovih pravila, dostava se za njih obavlja stavljanjem poziva, odluke, odnosno rješenja, na oglasnu ploču Ustavnog suda.

2. Dostavljanje se smatra obavljenim nakon proteka osam dana od dana stavljanja poziva, odluke, odnosno rješenja na oglasnu ploču Ustavnog suda.

Član 79.

O pitanjima postupka pred Ustavnim sudom, koja nisu utvrđena ovim pravilima, Ustavni sud će odlučiti u svakom konkretnom slučaju.

III. ORGANIZACIJA USTAVNOG SUDA

1. Prava i dužnosti Ustavnog suda

Član 80.

1. Ustavni sud, pored vršenja funkcije u skladu sa odredbama Ustava, odlučuje o:
  - izboru predsjednika i potpredsjednika;
  - statusu i imunitetskim pravima predsjednika i sudija;
  - unutrašnjoj organizaciji Ustavnog suda i Sekretarijata Ustavnog suda;
  - obrazovanju radnih organa Ustavnog suda;
  - statusnim pitanjima generalnog sekretara Ustavnog suda, registrara, šefa kabineta predsjednika Ustavnog suda, pomoćnika generalnog sekretara Ustavnog suda, pravnog savjetnika sudije i savjetnika predsjednika Ustavnog suda za međunarodne odnose;
  - planu rada Ustavnog suda i njegovom izvršavanju;
  - potrebama za finansiranje rada Ustavnog suda;
  - usvajanju godišnjeg obračuna;
  - drugim pitanjima iz nadležnosti Ustavnog suda.
2. U ostvarivanju svoje finansijske samostalnosti Ustavni sud:
  - utvrđuje prijedlog budžetskih sredstava potrebnih za izvršavanje nadležnosti Ustavnog suda i upućuje ga Predsjedništvu Bosne i Hercegovine s ciljem uključivanja u prijedlog budžeta, u smislu člana VIII Ustava;
  - donosi finansijski plan Ustavnog suda u kojem planira i donosi odluke o ostvarivanju prihoda i izvršavanju rashoda u tekućoj godini;

- usvaja godišnji obračun;
- odlučuje o korištenju donacija i drugih izvora prihoda.

Član 81.

1. Sjednici Ustavnog suda na kojoj se odlučuje o pitanjima iz člana 80. ovih pravila, osim predsjednika Ustavnog suda i sudija, prisustvuju generalni sekretar Ustavnog suda i registrar.

2. Kada se raspravlja o pitanjima iz stava 1. al. 3, 4, 6, 7. i 8. i stava 2. člana 80. ovih pravila, sjednici prisustvuje pomoćnik generalnog sekretara Ustavnog suda, odnosno stručne osobe koje odredi predsjednik Ustavnog suda.

Član 82.

1. Ustavni sud saraduje sa drugim ustavnim sudovima.
2. Ustavni sud može organizirati sastanke i savjetovanja i učestvovati na sastancima i savjetovanjima na kojima se razmatraju pitanja od interesa za rad Ustavnog suda.

2. Predsjednik Ustavnog suda i sudije

Član 83.

1. Sudije Ustavnog suda biraju se u skladu sa članom VI/1. Ustava.
2. Sudije će biti istaknuti pravnici visokih moralnih kvaliteta. Svaka osoba s pravom glasa i takvim kvalifikacijama može biti sudija Ustavnog suda. Sudije koje izabere predsjednik Evropskog suda za ljudska prava ne mogu biti državljani Bosne i Hercegovine ili bilo koje susjedne države.
3. Sudija djeluje u Ustavnom sudu u ličnom svojstvu.

Član 84.

Ustavni sud bira predsjednika Ustavnog suda i potpredsjednike iz reda sudija.

Član 85.

Prije preuzimanja dužnosti svaki izabrani sudija, na prvom zasjedanju Ustavnog suda u plenarnoj sjednici na kojoj je taj sudija prisutan ili u slučaju potrebe pred predsjednikom Ustavnog suda, daje i potpisuje sljedeću svečanu izjavu:

"Izjavljujem da ću se, u vršenju dužnosti sudije Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, pridržavati Ustava i zakona Bosne i Hercegovine, da ću dužnost sudije vršiti savjesno i nepristrano i da ću sva vijećanja čuvati kao tajnu".

Član 86.

1. Predsjednika Ustavnog suda bira Ustavni sud tajnim glasanjem, većinom glasova svih sudija.

2. Ako u prvom krugu glasanja nijedan kandidat ne dobije većinu glasova, glasanje će se ponoviti za dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova i smatrat će se izabranim onaj kandidat koji u drugom krugu dobije veći broj glasova.

3. Ako nijedan od kandidata iz drugog kruga glasanja ne dobije većinu glasova, pristupit će se ždrijebanju.

Član 87.

Predsjednik Ustavnog suda bira se rotacijom između sudija iz konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, s tim da u dva uzastopna mandata predsjednik Ustavnog suda ne može pripadati istom konstitutivnom narodu.

Član 88.

1. Mandat predsjednika Ustavnog suda traje tri godine, a započinje teći izborom.

2. Ako predsjednik Ustavnog suda prestane biti član Ustavnog suda ili podnese ostavku prije redovnog isteka mandata, Ustavni sud će u plenarnoj sjednici izabrati nasljednika za preostalo vrijeme mandata iz reda istog konstitutivnog naroda.

Član 89.

Predsjednik Ustavnog suda organizira, rukovodi i nadzire rad Ustavnog suda, zakazuje i predsjedava sjednicama i javnim raspravama, predstavlja Ustavni sud, potpisuje odluke Ustavnog suda, stara se o ostvarivanju saradnje sa drugim institucijama, donosi pojedinačne akte, vrši i druge dužnosti predviđene ovim pravilima i drugim aktima Ustavnog suda.

Član 90.

1. Ustavni sud, na istoj sjednici na kojoj se bira predsjednik Ustavnog suda, bira tri potpredsjednika Ustavnog suda.

2. Potpredsjednik Ustavnog suda bira se iz reda svih sudija.

3. Predsjednik Ustavnog suda i potpredsjednik Ustavnog suda ne mogu istovremeno biti birani iz istog naroda.

4. Mandat potpredsjednika Ustavnog suda isti je kao mandat predsjednika Ustavnog suda.

5. Način glasanja za potpredsjednika istovjetan je načinu glasanja za predsjednika Ustavnog suda.

6. Odredba člana 88. stav 2. ovih pravila primjenjuje se i na potpredsjednike Ustavnog suda.

Član 91.

1. Predsjednika Ustavnog suda, u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, zamjenjuje potpredsjednik kojeg odredi predsjednik Ustavnog suda.

2. Ustavni sud na sjednici, u slučaju da predsjednik Ustavnog suda ne može odrediti potpredsjednika koji ga zamjenjuje, određuje koji će od izabranih potpredsjednika zamjenjivati predsjednika Ustavnog suda u smislu stava 1. ovog člana.

Član 92.

1. Sudija ima pravo i dužnost da učestvuje u radu i odlučivanju Ustavnog suda i njegovih radnih tijela čiji je član.

2. Ako najmanje dvoje sudija boravi izvan sjedišta Ustavnog suda, u istom mjestu, Ustavni sud može odlučiti da organizira ured u mjestu boravišta sudija.

Član 93.

1. Predsjednik Ustavnog suda, odnosno sudija, neće učestvovati u radu i odlučivanju o zahtjevu za pokretanje postupka, odnosno apelaciji ako:

- ima neki lični interes u konkretnom slučaju;
- je učestvovao u donošenju odluke koja je predmet spora u svojstvu sudije, stranke u postupku ili punomoćnika stranke, odnosno presude koja je predmet apelacije ili zakona čija se ocjena kompatibilnosti traži (član VI/3. Ustava), kao i u slučaju preispitivanja proceduralne ispravnosti predložene odluke Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (član IV/3.f) Ustava);
- postoje druge okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost.

2. Sudija, o čijem se izuzeću odlučuje, može dati odgovor na prijedlog o izuzeću.

3. Odluku o izuzeću iz stava 2. ovog člana donosi Ustavni sud većinom glasova sudija, na prijedlog predsjednika Ustavnog suda odnosno sudije.

Član 94.

1. Sudija je dužan funkciju sudije vršiti savjesno.
2. Sudija je dužan čuvati ugled i dostojanstvo Ustavnog suda i ugled i dostojanstvo sudije.

Član 95.

Sudije imaju pravo predlagati razmatranje pojedinih pitanja na sjednicama Ustavnog suda.

Član 96.

1. Sudija ima pravo da bude redovno obavještavan o svim pitanjima značajnim za ostvarivanje funkcije Ustavnog suda.
2. O obavještavanju sudije staraju se predsjednik i generalni sekretar Ustavnog suda.

3. Nespojivost funkcije sudije Ustavnog suda, imunitet i prestanak vršenja funkcije sudije Ustavnog suda

Član 97.

1. Funkcija sudije nespojiva je sa:
  - članstvom u političkoj stranci ili političkoj organizaciji u Bosni i Hercegovini;
  - članstvom u zakonodavnoj, izvršnoj i drugoj sudskoj vlasti u Bosni i Hercegovini, odnosno entitetima;
  - svakom drugom funkcijom koja može uticati na nepristranost sudije.
2. Sudije koje su izabrali nadležni zakonodavni organi entiteta ne smiju biti članovi upravnog ili nadzornog odbora javnih ili privatnih preduzeća ili drugih pravnih lica.
3. Univerzitetski nastavnik (docent, vanredni i redovni profesor) pravnih nauka izabran za sudiju Ustavnog suda može, u smanjenom obimu, nastaviti nastavu i naučni rad kao univerzitetski nastavnik pravnih nauka.
4. U smislu ovog člana ne smatra se javnom, odnosno profesionalnom dužnošću ni druga naučna i stručna djelatnost niti člansko djelovanje u insti-tutima i udruženjima

pravnik, kao ni u humanitarnim, kulturnim, sportskim i drugim udruženjima, izuzev ako te aktivnosti nisu vezane za rad neke političke partije.

5. O svakoj dodatnoj aktivnosti sudija će dati predsjedniku Ustavnog suda izjavu. U slučaju neslaganja predsjednika Ustavnog suda i dotičnog sudije, o svakom pitanju koje bi se moglo postaviti odlučuje Ustavni sud u plenarnoj sjednici.

Član 98.

1. Sudije, odnosno potpredsjednici imaju, nakon predsjednika Ustavnog suda, prvenstvo prema datumu svog izbora.

2. Sudije izabrani na dužnost istog dana imaju prvenstvo prema životnoj dobi.

Član 99.

1. Sudija, u obavljanju svoje funkcije, ima imunitet.

2. Sudija Ustavnog suda neće biti krivično ili građanski odgovoran za bilo koji postupak izvršen u okviru njegove dužnosti kao sudije Ustavnog suda. Sudija Ustavnog suda ne može biti pozvan na krivičnu odgovornost, pritvoren ili kažnjen za izraženo mišljenje ili glasanje u Ustavnom sudu.

3. Posjedovanje imuniteta neće spriječiti ili odgoditi istragu u krivičnim ili građanskim postupcima koja se o nekoj stvari, u skladu sa zakonom, vodi protiv sudije Ustavnog suda.

4. Sudija Ustavnog suda ne može biti pritvoren, niti se protiv njega može podignuti optužnica, bez odobrenja Ustavnog suda.

5. Sudija Ustavnog suda može biti pritvoren bez odobrenja Ustavnog suda samo ako je zatečen da čini krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina. U tom slučaju, nadležni organ koji je sudiju Ustavnog suda pritvorio dužan je o tome odmah obavijestiti Ustavni sud.

6. Ustavni sud može odlučiti na plenarnoj sjednici većinom glasova da se protiv sudije Ustavnog suda, za kojeg je Ustavni sud dao odobrenje da se protiv njega može nastaviti krivični postupak i protiv kojeg je potvrđena optužnica nadležnog suda, može biti privremeno udaljen sa vršenja dužnosti u Ustavnom sudu dok taj postupak traje. U tom slučaju sudiji Ustavnog suda pripada pravo na plaću.

7. Sudiji se izdaje imunitetska iskaznica u kojoj se nalazi njegova fotografija i podaci potrebni za iskazivanje njegovih imunitetskih prava.

Član 100.

1. Kad se steknu uvjeti za pritvor ili za pokretanje krivičnog postupka protiv sudije, nadležni organ obavezan je prethodno zatražiti odobrenje Ustavnog suda.

2. Zahtjev za odobrenje iz stava 1. ovog člana podnosi se Ustavnom sudu koji taj zahtjev razmatra.

3. Sudije na plenarnoj sjednici Ustavnog suda većinom glasova svih sudija, uz izuzimanje od glasanja sudije protiv kojeg je pokrenut krivični postupak, donose odluku o odobrenju ili odluku o odbijanju zahtjeva za odobrenje pritvora, odnosno pokretanje postupka protiv sudije, koja se dostavlja podnosiocu zahtjeva.

Član 101.

1. Sudija može biti razriješen dužnosti sudije prije isteka vremena na koje je izabran u sljedećim slučajevima:

- ako to sam zatraži;
- ako bude osuđen na zatvorsku kaznu zbog počinjenog krivičnog djela za koje je pravosnažno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora, a koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije;
- ako trajno izgubi sposobnost da obavlja svoju funkciju;
- ako nastupe okolnosti iz člana 97. ovih pravila;
- ako funkciju sudije ne vrši u skladu sa članom 94. ovih pravila.

2. Ustavni sud utvrđuje postojanje razloga iz stava 1. ovog člana, razrješava sudiju na osnovu konsenzusa ostalih sudija i o tome obavještava organ koji je izabrao tog sudiju.

Član 102.

1. Ustavni sud izdaje predsjedniku i sudijama službenu iskaznicu.
2. Obrazac i način izdavanja iskaznice propisuje Ustavni sud.

Član 103.

Predsjednik Ustavnog suda i sudije, generalni sekretar i registrar, dužni su na javnim raspravama nositi službenu odjeću, a na ostalim sjednicama Ustavnog suda prema odluci predsjednika Ustavnog suda.

4. Postupak izbora novog sudije

Član 104.

1. Predsjednik Ustavnog suda, najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata sudije zbog starosne dobi, pokreće postupak izbora sudije u skladu sa čl. VI/1.a) Ustava.

2. U slučaju ostavke, odnosno razrješenja sudije, predsjednik Ustavnog suda pokreće postupak izbora sudije danom donošenja odluke Ustavnog suda u plenarnoj sjednici.

3. U slučaju iz st. 1. i 2. ovog člana predsjednik Ustavnog suda obavještava predsjednika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine/Narodne skupštine Republike Srpske, odnosno Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i predsjednika Evropskog suda za ljudska prava.

4. Nadležni organ koji obavlja izbor sudije Ustavnog suda u skladu sa članom VI/1. Ustava, dužan je pribaviti pismeno mišljenje Ustavnog suda o predloženim kandidatima.

5. U slučaju iz stava 1. ovog člana novoizabrani sudija stupa na dužnost nakon prestanka mandata sudije kojem dužnost prestaje zbog godina starosti i nakon dobijanja akta od nadležnog organa.

6. Novoizabrani sudija, koji je izabran umjesto sudije koji je podnio ostavku ili je razriješen dužnosti, stupa na dužnost nakon objavljivanja odluke o izboru u službenim glasilima, odnosno prijema odgovarajućeg akta od predsjednika Evropskog suda za ljudska prava.

7. Odluke iz ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", službenim glasilima entiteta i u "Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine".

5. Radna tijela Ustavnog suda

Član 105.

1. Rad Ustavnog suda obavlja se i u stalnim i povremenim komisijama i drugim tijelima Ustavnog suda.

2. Stalne komisije su:

- Redakciona komisija;
- Komisija za administrativna pitanja;
- Komisija za publikacije i informiranje;

- Komisija za elektronsku opremu i informacijski sistem.

3. Povremene komisije se obrazuju za izradu općih akata, stručnih radova, analiza i za druga pitanja.

Član 106.

Redakciona komisija utvrđuje stručno-tehničku redakciju teksta odluka i drugih akata Ustavnog suda.

Član 107.

Komisija za administrativna pitanja prati i proučava organizaciju rada Ustavnog suda, priprema prijedlog finansijskog plana i završnog računa, daje prijedloge i mišljenja za rješavanje drugih pitanja sudija, generalnog sekretara Ustavnog suda i osoba koje imenuje i razrješava Ustavni sud.

Član 108.

Komisija za publikacije i informiranje Ustavnog suda izdaje Bilten i druge publikacije Ustavnog suda, prati odgovarajuću stručnu literaturu, kao i napise o radu ustavnih sudova u sredstvima javnog informiranja, naučnim i stručnim publikacijama i odlučuje o nabavci stručne literature.

Član 109.

Komisija za elektronsku opremu i informacijski sistem Ustavnog suda stara se o korištenju i unapređivanju informacionog sistema, o realizaciji programa izgradnje, kao i o uključivanju sistema u informacionu mrežu u zemlji i inozemstvu.

Član 110.

1. Stalna komisija sastoji se od predsjednika i, po pravilu, tri člana.
2. Predsjednik i jedan član obavezno se biraju iz reda sudija.
3. Komisija, po potrebi, bira sekretara.
4. Predsjednik i članovi stalnih komisija biraju se na tri godine. Po isteku tog vremena mogu biti ponovo birani.

6. Sekretarijat Ustavnog suda

Član 111.

1. U obavljanju stručnih i drugih poslova Ustavnom sudu pomaže Sekretarijat.

2. U okviru Sekretarijata obrazuju se odjeli, čiji se djelokrug utvrđuje Odlukom o organizaciji Sekretarijata Ustavnog suda, koju donosi Ustavni sud u plenarnoj sjednici.

3. Sekretarijatom rukovodi generalni sekretar, koji pomaže Ustavnom sudu u ostvarivanju njegovih funkcija te odgovara za organizaciju i aktivnosti Sekretarijata, po ovlaštenju predsjednika Ustavnog suda.

Član 112.

1. Najsloženije stručne poslove, koji se odnose na ostvarivanje prava i dužnosti Ustavnog suda, pored generalnog sekretara Ustavnog suda obavljaju registrar, šef kabineta Ustavnog suda, savjetnik za međunarodne odnose predsjednika Ustavnog suda, pomoćnik generalnog sekretara Ustavnog suda, pravni savjetnici sudija, koje imenuje i razrješava Ustavni sud u plenarnoj sjednici.

2. Za generalnog sekretara Ustavnog suda, registrara, šefa kabineta, pomoćnika generalnog sekretara Ustavnog suda, pravne savjetnike sudija i savjetnika za međunarodne odnose, mogu se imenovati istaknuti pravници, sa iskustvom na istim ili sličnim pravnim poslovima i drugim uvjetima propisanim posebnim aktom Ustavnog suda.

3. Registrar obavlja dužnost zamjenika generalnog sekretara u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

4. Kategorije u okviru radnih mjesta pravnih savjetnika sudija utvrđuju se odlukom iz člana 111. stav 2. ovih pravila.

Član 113.

1. Prije preuzimanja dužnosti, osobe iz člana 112. stav 1. ovih pravila daju i potpisuju sljedeću svečanu izjavu pred Ustavnim sudom u plenarnoj sjednici, ili ako je to potrebno, pred predsjednikom Ustavnog suda:

"Svečano izjavljujem da ću lojalno, diskretno i savjesno obavljati funkcije koje su mi povjerene i da ću čuvati tajnost vijećanja i glasanja".

2. Ostali zaposleni u Ustavnom sudu izjavu iz stava 1. ovog člana daju i potpisuju pred predsjednikom Ustavnog suda i generalnim sekretarom Ustavnog suda.

Član 114.

Odlukom iz stava 2. člana 111. ovih pravila bliže se uređuju organizacija i poslovi Sekretarijata, uvjeti za obavljanje poslova, broj izvršilaca i druga pitanja značajna za rad Sekretarijata i ostvarivanje prava, dužnosti i odgovornosti zaposlenih.

Član 115.

1. Predsjednik Ustavnog suda donosi pojedinačna akta u skladu sa odlukom iz člana 111. ovih pravila.
2. Predsjednik Ustavnog suda može ovlastiti generalnog sekretara Ustavnog suda za donošenje pojedinačnih akata iz stava 1. ovog člana.

Član 116.

1. Ustavni sud, u okviru svojih ustavnih nadležnosti, vodi upisnike predmeta "U" i "AP".
2. Postupanje u predmetima i pismenima iz ovog člana uredit će se posebnim aktom Ustavnog suda.

IV. OSTALE ODREDBE

Član 117.

Na radno-pravni status zaposlenih u Sekretarijatu, materijalno i finansijsko poslovanje Ustavnog suda shodno se primjenjuju propisi koji važe za organe vlasti Bosne i Hercegovine, ako ovim pravilima Ustavnog suda i drugim aktima Ustavnog suda donesenim na osnovu ovih pravila nije drukčije uređeno.

Član 118.

1. Ustavni sud posebnim aktom utvrđuje plaće i druge naknade za sudije i lica koja imenuje.
2. Ustavni sud, na prijedlog generalnog sekretara Ustavnog suda, donosi akt kojim se uređuju plaće i druge naknade za zaposlene u Sekretarijatu.

Član 119.

Propisi o uredskom poslovanju, radnom vremenu i kućnom redu, koji se odnose na organe vlasti Bosne i Hercegovine, shodno se primjenjuju i na Ustavni sud ako aktom Ustavnog suda nije drukčije određeno.

Član 120.

1. Opći akti Ustavnog suda donose se većinom glasova svih sudija.
2. Ova pravila Ustavnog suda objavljuju se u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" i službenim glasilima entiteta i Brčko Disktrikta Bosne i Hercegovine, a drugi

opći akti i akt o izboru predsjednika Ustavnog suda i potpredsjednika na način koji odredi Ustavni sud.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 121.

Postupci u predmetima koji su započeti do dana stupanja na snagu ovih pravila Ustavnog suda dovršit će se u skladu sa ovim pravilima.

Član 122.

Danom stupanja na snagu ovih pravila i prestaje važiti Poslovnik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Novi prečišćeni tekst (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 2/04).

Član 123.

Ova pravila stupaju na snagu narednog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, a objavit će se u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj P-337/05
23. juli 2005.
Sarajevo

Potpredsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Tudor Pantiru